

OČ JDE

Ještě k významu konference komunistických stran

Zatím co mezinárodní jednání demokratických vlád mají čím dál tím veřejnější povahu, jsou jednání komunistických stran tak tajná, že ani vysoce postavení členové nevědí, co se za zavřenými dveřmi důvěrných zasedání dělo. Nižší funkcionáři a členstvo pak jsou odkázáni na pověsti a dohady, zatím co do svobodného světa jen pohnutě pronikají zprávy z důvěrných a neoficiálních zdrojů o tom, co se na sjezdech komunistických stran skutečně dělo. Odtud se dostávají informace na veřejnost a odtamtud prosakují za Železnou oponu. Proslulá řeč Chruščovova o Stalinovi se jen touto cestou dostala na světlo.

Za nejdůležitější událost posledního zasedání komunistických stran v Moskvě není považováno veřejné prohlášení, které uzavřelo konferenci, nýbrž dohoda mezi manažerskou centrálou sovětské komunistické strany a čínské komunistické strany, že podobná konference bude svolána, kdykoliv si to jedna či druhá strana budou přát. Tím se láme dosavadní sovětský monopol na iniciativu v organizování světového komunistického hnutí. Tento zlom je tím důležitější, že KS Číny počítá s třemi událostmi, které podstatně zvýší její prestiž i moc, zatím co KS SS nemůže očekávat žádný podobný zisk.

První událostí, kterou KS Číny očekává, je připuštění komunistické Číny do Spojených národů a snad i do Rady bezpečnosti. S pomocí neutralistických států a států britského Společenství národů se může najít v OSN nadpoloviční většina pro přijetí Rudé Číny do Spojených národů, nevyvinou-li Spojené státy veliké úsilí, aby tomu zabránily. Moskva i Peking však odhadují, že odpor nové americké vlády bude jen normální.

Druhou událostí, která má zvýšit váhu komunistické Číny zejména v Asii, je získání pobřežních ostrovů, které jsou hájeny Čankajškovou armádou. Americký prezident Kennedy se v minulosti několikrát vyjádřil, že tyto ostrovy jsou vojensky neudržitelné (bez rozšíření operací na čínskou pevninu) a že by pro jejich udržení k světovému konfliktu dojít nesmělo. Vedení KS Číny proto považuje získání těchto ostrovů za pouhou otázku času.

Za třetí očekává komunistická Čína, že v dohledné době bude mít atomovou bombu, což dál zvýší její váhu mezi komunistickými stranami.

Vliv těchto událostí by se pak projevil na příštích konferencích komunistických stran, jejichž svolání může KS Číny dle dohody žádat, v přijetí radikálnějších čínských názorů na agresivnější prosazování komunismu —

válkou v Asii, ozbrojeným povstáním venkovanů dle čínského vzoru v Jižní Americe.

Základním zákonem manažerské společenské struktury je monopolizace tvorby vůle jednou manažerskou centrálou. Tento základní zákon je rivalitou sovětsko-čínskou v komunistickém světě porušen. Proto vnitřní dynamika vztahů mezi komunistickými stranami a státy bude ovládnána tendencí toto porušení odstranit a jednotu tvorby vůle obnovit. Podstatou komunistické teorie moci je, že moc přísluší těm, kdo mají pravdu. Proto právo a moc rozhodovat o tom co je pravda, je ospravedlněným nadvládou komunistické strany nad státem a její manažerské centrály nad stranou. Proto vznesení nároku na správnost interpretace marxismu-leninismu je totožné se vznesením nároku na právo rozhodovat, na výlučnou moc. Proto oficiální výroky mluvčích KS Číny, že Maocetung je dědicem a nástupcem a nejpopulárnějším vykladačem Marxe a Lenina jsou vyhlášením nároku na vedení světového komunistického hnutí.

V tomto boji gigantů manévrují českoslovenští komunističtí manažéři s vědomím, že špatný krok může být osudný. A v tomto světle nabývají pravého významu zprávy, že někteří čelní činitelé KSČ pozorují se zvláštním zájmem vývoj v Albánii, jejíž vedení se staví spíše na stranu čínskou než sovětskou. Nedojde-li v Albánii k odstranění či aspoň oslabení dnešního vedení, bude to pro strategy KSČ znamením, že KS SS není už naprostým pánem v komunistické Evropě, že dochází ke znatelnému přesunu sil ve prospěch KS Číny a že je třeba pěstovat nejen dobrou vůli sovětského politbyra, ale i vedení KS Číny.

NAŠE VLAST

Hlavní význam února

Únorový převrat v Československu byl, jak je dnes komunistickou teorií všeobecně uznáváno, zkouškou nového způsobu převzetí moci: cestou "mírovou", "ústavní", "parlamentární", t. j. bez občanské války. Zkušenosti února byly komunisty teoreticky rozebrány, ohodnoceny a generalizovány v obohacení metod, jimiž skupina profesionálních politiků, vládnoucí komunistickou stranou, dosahuje diktatury. Podstatou tohoto nového způsobu je zajistit si držení klíčových pozic ve vládě a kombinovat je s terorem strany a jí podřízených organizací tak, že se odpůrce nikdy neodhodlá k otevřenému odporu. Do února znal komunismus dvě cesty k moci: revoluci a intervenci Sovětské armády. Československá zkušenost k nim přidala třetí: puč.

To je význam února pro komunisty. Únor však má veliký význam i pro nekomunisty. Nadějí lidstva ke konci světové války bylo, že zatím

Doutnající požár

co Sovětský svaz rozšíří oblast základních občanských svobod, západní svět obmění svoje hospodářské zřízení tak, aby vytvořil řád, ve kterém stát bude mít zodpovědnost za hmotné zabezpečení a blaho obyvatelstva. Slovem: nějaká kombinace politické demokracie s plánovaným hospodářstvím (socialismem) se zdála být státní a společenskou formou, která mohla nejvíce přispět k vývoji lidstva a současně odvrátit nebezpečí konfliktu mezi komunismem a kapitalismem. Ke konci války se skutečně mohlo zdát, že celý svět k tomuto ideálu směřuje. Politické reformy v Sovětském svazu naznačovaly, že se komunistická diktatura "demokratizuje"; komunistické hnutí přestalo mluvit o diktatuře proletariátu a do svého čela postavilo hesla lidové demokracie, demokratické cesty k socialismu a národních variací komunismu. Ve Spojených státech vláda převzala zodpovědnost za plnou zaměstnanost a celá Evropa se proměnila ve velkou sociální laboratoř, ve které každý stát byl osobitým pokusem, jak najít syntézu politické svobody a hospodářské vázanosti.

Pravý a největší význam února 1948 je v tom, že zlomil definitivně páteř tomuto velkému hledání a této velké naději. Neboť v Československu byly největší předpoklady pro nalezení syntézy mezi demokracií a hospodářským plánováním: byla to země vysoce průmyslová, s hlubokou demokratickou tradicí, jejíž obyvatelstvo se rozhodlo pro socialismus ne z donucení, ale z přesvědčení a většinou dobrovolně.

Komunistický puč v Československu ukázal, že velká naděje lidstva na mírové soužití se Sovětským svazem byla sebeklamem a že komunistické a sovětské reformy byly jen úskokem, který měl umožnit — a umožnil — rychlejší růst moci Stalinovi a jeho skupině. Ale přímá zodpovědnost za únor padá na československé komunisty. Jejich ospravedlnování, že puč byl nutný, protože "reakce" chtěla odbourávat socialistický charakter státu, je falešné. Oč šlo, byla obhajoba občanských práv proti jejich ustavičnému porušování a omezování totalitní sférou, kterou komunistická strana v demokratické a socializující společnosti vytvořila a rozšiřovala. K demisi demokratických ministrů nedošlo pro žádnou hospodářskou či sociální otázku, nýbrž proto, že komunističtí ministři odmítli podřídit policii společnému dohledu a dozoru, přestože byla usvědčena ze systematických a plánovaných teroristických a protistátních, nezákonných akcí.

Českoslovenští demokraté nejsou bez viny na únoru. Ukázalo se, že nedorostli dějinné zodpovědnosti, která byla před nimi. Ale českoslovenští komunisté ponosou před dějinami bezprostřední aktivní vinu za to, že zradili ne jen svůj národ, ale lepší budoucnost celého lidstva. V Československu byla reálná možnost, byly předpoklady, aby se vytvořil nový typ svobodné a sociálně spravedlivé společnosti. Českoslovenští komunisté tuto naději zabilii proto, aby rozšířili mocenskou sféru Stalinovu, který byl o několik let později označen svými vlastními spolupracovníky za moci posedlého pološilence.

Úkol, jehož splnění komunisté zmařili, však zůstává. Na jeho splnění odvisí nejen lepší budoucnost lidstva, ale i možnost míru.

Po ustavení prozápadní vlády v Laosu se dostali komunističtí teroristé do zoufalé situace. Neměla-li se situace v zemi uklidnit, musel jim přijít na pomoc Sovětský svaz masivními zásilkami zbraní, Rudá Čína "specialisty" a komunistický severní Vietnam "dobrovolníky", jejichž počet nakonec dosáhl několika pluků. Zatím co Západ jako obvykle váhal, aby nevyvolal válku, komunistické oddíly obsadily téměř třetinu země a hrozily dobýt hlavního města. Teprve pak se rozhodly Spojené státy, že nepřipustí uchvácení moci v Laosu ozbrojenou menšinou a zahraničními intervencionisty, vyslaly své jednotky do bezprostřední blízkosti země a informovaly Chruščovova důrazně o svém rozhodnutí. Velká Británie pak předložila svůj plán na vyřešení krize: Laos bude neutralizován po vzoru Rakouska ve čtyřech stupních: 1. Sovětský svaz se postará o vyhlášení příměří a zastavení bojů. 2. Komise, složená z Kanady, Indie a Polska bude dohlížet na dodržování příměří. 3. Bude svolána konference 14 států, které osamostatnily Laos na ženevské konferenci v r. 1954. 4. Bude utvořena "skutečně neutrální všennárodní vláda v Laosu". Pro budoucnost Laosu je tento program pln nebezpečí. První bod znamená, že se nejen komunistům promíne zahraniční intervence, ale zajistí třetina laoského území, které tak dobyli. Druhý bod znamená, že domácí protidemokratické síly při dodržování příměří se proti jeho porušování komunisty nedovolají, poněvadž indický delegát v mezinárodních jednáních a konferencích obvykle jednostranně podporuje komunistické a prokomunistické síly. Bod třetí znamená, že se komunisté dostanou do vlády a že v čele vlády bude neutralistický prosovětský premiér. Není divu, že Chruščov britskou nabídku přijal, i proti odporu Číny, která prosazovala pokračování v občanské válce a její rozšíření na další jihoasijské státy — Jižní Vietnam, Siam a Kambodžu — v přesvědčení, že vítězství je nevyhnutelné.

Od srpna minulého roku začaly KS Nepalu a Indie šířit a podporovat myšlenku Gurkské federace, která by zahrnovala Nepal, Sikkim, Bhutan a Gurky osídlené části Indie. V pozadí je politika Rudé Číny, zaměřená na vytvoření himalájské federace pod komunistickou kontrolou a čínskou nadvládou na hranicích Indie. Aby zabzdila tyto plány, Indie podpořila nepalského krále v jeho rozhodnutí sesadit nepalského pro-čínského ministerského předsedu, a zamítla žádost maharádži z Bhutanu na navázání přímých styků s Čínou. Podle smlouvy z r. 1949 je Bhutan vázán na souhlas Indie při každém mezinárodním jednání.

K radikální změně situace došlo v Iráku, kde původně vláda a komunisté spolupracovali na potlačení pro-egyptských sil, usilujících o včlenění Iráku do SAR. Komunisté však svým protináboženským postojem popudili proti sobě venkovské obyvatelstvo i městské masy, stojící pod vlivem různých moslemských sekt, tak, že komunisté si už nejsou jisti životem. Z venkova se hlásí denně kolem deseti vražd veřejně známých komunistů, a policie je vůbec nevyšetřuje. Při březnových demonstracích a bouřích se komunisté po prvé spojili s proegyptskými fašisty v boji proti vládě.

Neúspěch utrpěly i komunistické plány v Kongu a zejména v nepřítomnosti indického delegáta Dajala, který všemožně stranil prokomunistickému a proegyptskému režimu Gizengovu. Velký pokrok učinila konsolidace Konga na schůzce konžských předáků na Madagaskaru, kde se rozhodli přebudovat Kongo na Středoafričskou Konfederaci, složenou z provincií, jejichž hranice byly určeny tak, že se kryjí se sídlišti hlavních černošských kmenů. Je to řešení reálné, protože kmenová organizace je po odchodu Belgičanů jedinou pevnou politickou základnou Konga. Pouze Gizenga pod ochranou vojska OSN odmítl přijmout tento plán a nadále se vyhlašoval za ministerského předsedu celého Konga. Jeho posice bude jistě posílena příjezdem téměř 5.000 indických vojáků, poněvadž indická politika v Kongu byla důsledně nepřátelská vůči prozápadnímu prezidentu Kasavubovi a jeho vládě a všemožně stranila nejprve Lumumbovi a pak Gizengavi. Zejména vrátí-li se do čela OSN v Kongu Dajal, prodělá nový konžský stát ještě těžké chvíle.

V Sovětském svazu byla po pohřbu Borise Pasternaka zatčena jeho přítelkyně, společnice a opora Olga Ivin-skaja. Její první manžel spáchal sebevraždu v r. 1938 ze strachu před zatčením v údobí Stalinových čistek. Druhý manžel padl v boji proti nacistům. V roce 1948 byla Olga, tehdy už blízká přítelkyně Pasternakova, zatčena a odvečena do koncentračního tábora, když odmítla falešně svědčit proti Pasternakovi. Po Stalinově smrti byla propuštěna a pracovala jako Pasternakova sekretářka. Pasternak varoval své přátele v Paříži, že režim se bude mstít na ní, neodvažuje se sáhnout na něho, ale persekuce čekala až na jeho smrt. Olga Ivin-skaja zmizela v srpnu 1960 a její dcera Irina o dva týdny později. V lednu 1961 konečně doznala Sovětská

vláda na dotazy západních literátů, že Ivin-skaja byla v tajném procesu "usvědčena" a odsouzena na 8 let vězení. Její dcera dostala 3 roky. — V Jugoslávii byl propuštěn z vězení Milovan Džilas. Před propuštěním byl požádán, aby podepsal prohlášení, že zůstane stranou politického dění, ale odmítl. Byl pak propuštěn s varováním, že je mu dána svoboda, "pokud se zdrží činnosti, která zavinila jeho uvěznění". Hned prvního dne na svobodě prohlásil: "Mé názory zůstaly v podstatě nezměněny."

Vyzbrojování Německa pokračuje. Podle posledních údajů má Východní Německo při počtu 17 milionů obyvatel tyto stavy: armáda 110.000 (a 130-200.000 záložníků), pohraniční oddíly 45-50.000, pohotovostní oddíly policie 30.000, "Volkspolizei" 78.000, dělnické milice 300.000; až 450. 000, a polovojenský Svaz pro techniku a sport 400.000; celkem asi 1,100.000. Západní Německo při počtu 53 milionů obyvatel má tyto ozbrojené síly: armáda 269.000, pohraniční jednotky 14,000, státní a městská policie 103.000, celkem asi 386.000.

Kubánský demokratický odboj zachytil a předal vládě Peru průklepy zpráv, které podával kubánský vyslanec v Peru své vládě a přímo Raúlu Castrovi. Zachycené doklady usvědčily kubánského vyslance z financování komunistické strany v Peru, Argentině a jiných jihoamerických státech, z tvoření teroristických skupin v horách, z jednání s fašistickými důstojníky peruánské armády o prítivládní puč a z pokusů obnovit pohraniční spor mezi Peru a Ecuadorem a rozdmýchat jej ve válku. Podvrtné úsilí Kuby bylo soustředěno proti Peru hlavně proto, poněvadž jde o jeden z nejkonsolidovanějších a sociálně nejpokročilejších států Jižní Ameriky, se slibně

VÁCLAV KOPECKÝ, "T. G. MASARYK A NOVÁ REPUBLIKA"

Václav Kopecký, úvodník Rudého práva ze 7. března 1946: Uctíváme veliký den, 7. březen, den narozenin presidenta Osvoboditele Tomáše Garigua Masaryka . . . Při tom si uvědomujeme, jak novým a hluboce procítěným se stal náš vztah k památce T. G. Masaryka (podtrhl Kopecký), po oně historické zkoušce, kterou v 6 letech světové válečné vichřice a krvavého zápolení s fašismem procházelo Masarykovo dílo. Nejen jeho státnické dílo jako tvůrce prvé republiky, ale i celé jeho životní dílo jako zastávce svobody a pokroku, jako demokrata a humanisty, jako myslitele a sociologa . . . V den 7. března, v den Masarykův manifestuje veškerý československý lid, že nejen ve svorné národní jednotě vzdává svou hlubokou poctu památce velikého Presidenta Osvoboditele, ale že chce velikou jeho památku navždy ctíti a republice navždy zachovati a že chce i v duchu památky T. G. Masaryka budovati nové, lidově demokratické a sociálně pokrokové Československo." (Podtrhl Kopecký.)

NÁPIS PŘED MASARYKOVÝM POMNÍKEM V HODONÍNĚ NA PODZIM 1960:

"V roce 1918 poskytl T. G. Masaryk ruským teroristům 200.000 rublů na zavraždění V. I. Lenina.. V době, kdy byl presidentem Československé republiky se přes čtyřicetkrát střílelo do pracujících. Terčem pro četnické pušky se stali dělníci, rolníci, muži, ženy i děti. 70 zavražděných a přes 300 těžce raněných spáchalo jediný zločin: Chtěli lidsky žít! — Masaryk o těchto zločinech věděl, nezakročil proti nim, protože s nimi plně souhlasil. Vedle statisíců rodin, jejichž živitelé byli nezaměstnaní, připadaly ročně další, kterým byli jejich živitelé zastřeleni. Tak se chovala buržoasní demokracie k pracujícím. Takový byl humanismus T. G. Masaryka: Korupce, nezaměstnanost, bída, utrpení, vraždy."

pokračující pozemkovou reformou. — Bývalí spolubojovníci a spojenci Castrovi se sešli ve Spojených státech a vytvořili osvobozovací výbor s úmyslem vyhlásit se za provizorní kubánskou vládu, jakmile demokratičtí revolucionáři na Kubě zajistí dostatečné území, aby provizorní vláda mohla fungovat. Osvobozovací výbor vyhlásil vládní program silně socialisticky zaměřený, zahrnující široké znárodnění, obnovení občanských svobod a brzké svobodné volby.

Před americkým senátem svědčil 32 letý vysoký sovětský námořní důstojník Nikolaj Fedorovič Artamanov, že důvěrná sovětská vojenská literatura, určená jen pro vysoké důstojnictvo, plánuje náhlý atomický přepad Spojených států. Artamanov přešel k Západu ze zklamání nad sovětským počínáním v Maďarsku a v Polsku a ze ztráty důvěry v sovětské politické vedení pro sesazení Žukova, a protože nemohl snést rozpor mezi mírumilovnými prohlášeními sovětské zahraniční politiky a útočnými plány, které připravuje sovětská armáda.

O LEPŠÍ ZÍTŘEK

O zdraví ducha

Většinu života tráví člověk ve skupinách. Proto komunistická strana rozkládá nebo prostupuje všechny skupiny a proměňuje je v nástroj kontroly společnosti.

Prvním krokem k této kontrole je odstranění svobodných voleb. Vedoucí každé povolené skupiny je ve skutečnosti vybírán a dosazován stranou. Druhým krokem jsou t. zv. diskuse, při kterých vedoucí nebo jím pověřený člen přednese návrh nebo názor, o nichž se předem ví, že musí být přijaty a schváleny, a vyuze přítomné k diskusi. Mezi diskutujícími jsou dva druhy odpůrců. Jeden, po zkušenostech z minula málo se vyskytující, zastává opravdu odlišný, odporující názor; ten je umlčen. Druhý je „umělý“ odpůrce — komunista, který byl předem vybrán pro roli pochybovače a kritika a naučil se takovým argumentům, které mohou být snadno vyvráceny. Kromě odpůrců vystupují v této stínohře další debatěři, kteří přednesený návrh schvalují spontánně či podle dohody nebo předem připravené námitky předem připravenými argumenty „vyvracejí“. Obvyčejně je této předem dohodnuté hry užíváno k tomu, aby byl vedoucím skupiny přednesený návrh nebo názor pozměněn ve směru, který byl dopředu stanoven podle shora dodaných instrukcí. Třetím krokem kontroly skupiny je „přijetí“ či „schválení“ stranou předem připraveného názoru, který, jak všichni účastníci vědí, nemůže být zamítnut, i když většina členů je proti němu.

A stejným způsobem, jak je společnost ovládána komunistickou stranou pomocí kontroly všech skupin všech povolených organizací, je komunistická strana ovládána shora svým byrokratickým a politickým aparátem.

Účast na takovémto skupinovém životě ponižuje, vyvolává únavu, napětí, odpor, jehož bezmocnost jen stupňuje nervové zatížení, a vyúsťuje v cynismus nebo snahu o únik od společnosti a politiky. V každém případě porušuje duševní rovnováhu a zdraví člověka.

Protilekém, bez kterého člověk v komunistické společnosti

neujde zkřivení charakteru a nervovým defektům, je účast na životě skupiny, která není kontrolována, která je autonomní, vnitřně svobodná. Liší se od komunistické skupiny zásadně ve všech třech bodech, které skupinu charakterizují.

Její vedoucí není dosazován. Úloha vedoucího je neformální a ryze funkční — vedení přejímá ten, kdo je tichou dohodou členů skupiny nebo svobodným hlasováním považován za nej kvalifikovanějšího v právě se vyskytující situaci. Změní-li se situace, mění se i vedoucí.

Diskuse jsou svobodné, t. j. nejsou omezeny nižším než nutností mluvit k věci a sebekázní členů, aby mluvili jen tehdy, mají-li k diskutované otázce co hodnotného říci. Zatím co v předstírané diskusi komunistických skupin je nesouhlas potlačen nebo nevyjádřen a z toho vzniklé napětí zatlačeno do podvědomí, ve svobodné skupině se rozdílly názorů a tudíž i napětí dostává na povrch. Proto svobodná skupina působí dojem menší harmonie, menší jednoty než skupina nesvobodná. Tento dojem je však klamný, protože po rozkladné fázi, kdy se střetnou rozdílné názory, dochází ve svobodné skupině k fázi skladné, kdy argumenty a dobrá vůle a společná snaha najít pravdu a správné řešení vyrovnávají rozdílly mezi názory, rozšiřují znalosti a obohacují vědomosti každého účastníka diskuse. Harmonie a rovnováha se ve skupině obnovují. Ze svobodné diskuse se doslova rodí nový člověk: člověk, jehož já je přetvořeno a obohaceno názory druhých, s širším obzorem, uvědomělejším názorem, vyvinutější osobností, očištěný od předsudků a pocitůjící uspokojení nad svou účastí na nalezení správného závěru.

Proto i rozhodování svobodné skupiny je zcela odlišné od skupiny komunistické. Svobodná skupina často nepotřebuje hlasování, protože závěr je jednomyslný, tak jak se z výměny názorů a argumentů vykristalisoval; ale není-li možné dojít této jednomyslnosti, dochází k svobodnému tajnému hlasování a rozhodnutí většiny platí za vůli skupiny. Ovšem menšina, i když v jednání vázána rozhodnutím skupiny, může sporný předmět dát znova na přetřes, najde-li nové argumenty pro svůj názor nebo soudí-li, že změněná situace vyvolala změnu názorů u většiny.

Účast na životě takové skupiny člověka posiluje, zmenšuje jeho napětí a uvolňuje jeho tvůrčí síly. Je si vědom, že je rovnoprávnou a plodnou součástí kolektiva, obsah jehož vůle spoluurčuje.

V životě netotalitní společnosti člověk se účastní života skupin, které kombinují v nejrůznější míře a formě prvky skupiny svobodné i kontrolované. V prvních se cítí dobře, nalézá v nich posilu a úlevu; v druhých se cítí nesvůj a vyhýbá se jim, může-li. V komunistické společnosti existují jen skupiny kontrolované, a ty, které nejsou přímo kontrolovány, jsou paralyzovány strachem. I v rodině je komunista nadřazen ostatním a může ovlivňovat její vnitřní život tak, jako vedoucí ovládá svou složku v masové organizaci.

Protože svobodné skupiny v komunistické společnosti neexistují, musí je ti, kdo chtějí uchovat svou lidskou důstojnost a najít protiváhu proti pokrývajícímu tlaku komunistické mašinerie, uměle vytvořit.